

บทบรรณาธิการ

EDITORIAL

นิมิต

ถ้าจะพูดว่าข้าราชการไทยเวลานี้มีความรู้สึกตนตัวสนใจในการปรับปรุงตนเองเพื่อที่จะปฏิบัติราชการให้ได้ดียิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก ก็คงจะไม่ผิดนัก แต่ทั้งนี้ขอมิหมายความว่าข้าราชการแต่ก่อน ๆ นั้นไม่สนใจปรับปรุงตัวเองเพื่อประสิทธิภาพทางราชการก็หาไม่แท้ที่จริงแล้วหากจะพิจารณาให้ละเอียดแล้วก็คงจะพบว่าในส่วนตัวข้าราชการแต่ละคนแล้วไม่อาจบอกได้ว่าข้าราชการรุ่นก่อนหรือรุ่นปัจจุบันนี้มีความพากเพียรวิริยะอุตสาหะหรือมีความทะเยอทะยานหาทางก้าวหน้าต่างกันได้ แต่หากจะพิจารณาถึงวิธีการที่บรรดาข้าราชการพยายามปรับปรุงตัวแล้ว ก็คงจะพบว่าข้าราชการทั้งสองยุคคนมีวิธีการแตกต่างกันอยู่มากทีเดียว

ในสมัยก่อน ๆ ผู้ใดมีความทะเยอทะยานใคร่จะยกฐานะตำแหน่งของตนในราชการก็ต้องพยายามศึกษาหาความรู้ในวิชาการต่าง ๆ และเมื่อเข้ารับราชการแล้ว ก็ต้องใช้ความพากเพียรวิริยะอุตสาหะเป็นประการสำคัญ คือต้องขยันหมั่นเพียรและมีความซื่อสัตย์สุจริตในการทำงานที่ทางราชการอยู่ แล้วขยันจะได้รับการเลื่อนขั้นและฐานะตำแหน่งไปเรื่อย ๆ ตามแต่กำลังความสามารถของแต่ละคนเป็นราย ๆ ไป หากจะต้องแสวงหาความรู้หรือประสบการณ์เป็นการเพิ่มเติมแล้วก็ต้องพากเพียรเรียนรู้จากท่านผู้ซึ่งมีอยู่ไม่มากนัก การพากเพียรด้วยวิธีเช่นนี้ส่วนมากก็ได้แก่การรู้จักนำใจผู้บังคับบัญชาหรือผู้ แล้วทำตัวสนิทสนมด้วยเพื่อจะหาทางถ่ายทอดความรู้ความคิดไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้ก็เพราะว่าสมัยก่อนผู้รู้ส่วนมากนิยมมีตบั้งวิชา การของตน ไม่ใคร่จะแสดง "ตุงไม้" หรือสอน "ไม้ตาย" ให้แก่ใครง่าย ๆ นอกจากศิษย์กนกฤเทือน

ฉะนั้นการศึกษาฝึกฝนอบรมตัวเองเพื่อให้เกิดความก้าวหน้านั้น มักชนแก่ความสามารถของแต่ละคนที่จะ "เข้าถึง" ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ การถ่ายทอดความรู้ความ สามารถจึงเป็นไปในทำนองความสนิทชิดชอบเป็นส่วนตัว และถ่ายทอดได้คราวละคนสองคนเท่านั้น

ครั้นต่อมาในสมัยนี้ ลักษณะการเช่นว่ากันได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก นับแต่การศึกษาก่อนจะเข้ารับราชการทีเดียว ในสมัยนั้นคงไม่ฝากเรียนตามสำนักศึกษา ซึ่งอาจารย์อาจจะรับไว้หรือไม่ก็ได้ ตามอัธยาศัยและเมื่อรับไว้แล้วจะสอนคิดปวิทยาการให้มากน้อยก็ได้ตามอัธยาศัยเช่นกัน แต่ระบบศึกษาใหม่เปิดโอกาสให้ทุกคนไปสอบแข่งขันแย่งเรียนกันเอง ใครมีความเฉลียวฉลาดสูงกว่าก็ได้เรียน เมื่อได้เข้ามาเรียนแล้วครูจะสอนแบบเลือกสอนเฉพาะคนที่ไม่ได้อย่างแต่ก่อน คงสอนพร้อมกันไปทั้งสิ้น ฉะนั้นจึงแล้วแต่ผู้ศึกษาแต่ละคนที่จะสามารถรับความรู้ไปได้มากน้อยเพียงใด

ครั้นมาถึงเวลาประกอบราชการแล้ว การปรับปรุงหาทางก้าวหน้าก็เป็นสิ่งที่ชอบของคนจำนวนกว้างขวางกว่าแต่เดิม ทั้งนี้เพราะภาระงานต้องการผู้มีความรู้ทางวิชาการมากขึ้นทุกแห่งตั้งแต่สมัยหม่อมฟ้าไปจนถึงนายช่างพิเศษ บรรดาผู้มีความรู้จะเป็นผู้ผลักดันอบรมข้าราชการชั้นต่ำกว่ามากจนกว่าแต่ก่อน และวิชาการที่จะเพิ่มพูนความรู้และสมรรถภาพก็เปลี่ยนแปลงไป จากการศึกษาให้แก่ศิษย์กนกฎเพียงไม่กี่คนมาเป็นการฝึกอบรมเป็นหมู่เป็นกลุ่มเป็นก้อน ด้วยวิธีการฝึกอบรม

วิธีการฝึกฝนเพิ่มพูนประสิทธิภาพด้วยวิธีการฝึกอบรมเอง ที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็นสิ่งที่แตกต่างกว่าในสมัยก่อนอย่างยิ่ง และการจัดการฝึกอบรมแต่ละที่อาจจะนับเนื่องได้ว่าเป็นนิมิตอันดีในการพัฒนาตัวคน ที่จะทำให้ประเทศชาติได้เจริญพัฒนาสืบไป

ถ้าจะกล่าวอย่างง่าย ๆ แล้ว การฝึกฝนอบรมให้แก่ข้าราชการตามวิธีการสมัยใหม่ทำให้เกิดเป็นผลตติชนานัปการ ดังจะได้ชอนนำมากล่าวเฉพาะในประการสำคัญเป็นลำดับไป

ประการแรกที่เห็นได้ชัดคือ จำนวนข้าราชการที่จะได้รับการฝึกอบรมน้อยลงมากจนหลายสิบหลายร้อยเท่า เพราะได้เปลี่ยนจากวิธีสอนกันตัวต่อตัวมาเป็น การศึกษาเป็นกลุ่ม การที่ข้าราชการมีโอกาสได้รับการฝึกฝนมากขึ้นนั้นก็จะได้ผลดีแก่ราชการในด้านต่าง ๆ เช่น เป็นการเพิ่มจำนวนผู้มีความสามารถขึ้นอย่างรวดเร็วเพราะอบรมได้คราวละหลาย ๆ คน เมื่อมีหลายคนก็มี โอกาสสร้างเสริมความเจริญให้แก่ประเทศชาติได้มากขึ้นตามส่วน

ในประการต่อมา เมื่อต้องมีวิธีการฝึกฝนคนเป็นจำนวนมากในแขนงวิชาการต่าง ๆ กัน ก็ก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิหลายคนมาช่วย การนำบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิ

มาจากแหล่งต่าง ๆ กันเองก็เป็นทางก่อให้เกิดผลแก่ประเทศชาติ เช่นเมื่อนำผู้มีความรู้มา
 แลกเปลี่ยนความรู้กันให้ฟัง ทั้งผู้พูดผู้ฟังและผู้เข้าร่วมการอภิปรายก็ย่อมได้รับประโยชน์
 ในทางวิชาการอย่างที่จะประมาณมิได้ เพราะผู้ใดจะทำน้อมต้องเตรียมตัวค้นคว้ามาซึ่ง
 เท่ากับเป็นการกระตุ้นให้ผู้อื่นปรับปรุงตัว ยิ่งผู้ปรับปรุงตัวเองได้มากเท่าใดก็ยังมี
 โอกาสนำ "ของดี" หรือ "ที่เด็ด" ต่าง ๆ มาแสดงได้มาก แล้วผู้ฟังและผู้อื่น ๆ ก็จะได้
 นำไปคิดวิจารณ์เป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้ขยายตัวยิ่งขึ้นไปอีกเป็นวงจรแห่งความดี ดังจะ
 เห็นได้ว่าการฝึกอบรมย่อมนำมาซึ่งความรู้ประสบการณ์ใหม่ดังเรื่องของท่านเจ้าคุณสุนทร-
 พิพิธและ ดร. ชูบ กาญจนประกร ซึ่งนำมาลงในฉบับนี้แล้ว นอกจากนั้น การเปิดโอกาสให้
 ได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวาง ในทางวิชาการก็จะเป็นประโยชน์แก่รัฐบาลที่จะเลือกสรรผู้
 เชี่ยวชาญไปทำงานด้านต่าง ๆ ของชาติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

ที่นับว่าสำคัญมากอีกอย่างหนึ่งก็คือ เมื่อสมัยของการต้อนรับตัวต่อตัวหมดไป เป็น
 การเวียนเป็นกลุ่มเป็นก้อน และสอนโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ความจงรักภักดีอันเป็น
 ส่วนตัวซึ่งทำให้เกิดแตกแยกกันเป็นหมู่เป็นพวกก็พลอยหมดไปด้วย

ฉะนั้น ตามหลักการฝึกอบรมสมัยใหม่นอกจากจะเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพของ
 คนได้มากจนรวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิให้กว้างและไกลออกไปแล้ว
 ยังเป็นทางที่จะทำให้เกิดสามัคคีธรรมขึ้นในหมู่คณะ เพราะไม่เป็นคนสันนิษฐานเชื่อของคนเพียง
 จำนวนน้อย ผลพลอยได้สามประการเหล่านี้จะเป็นส่วนนำมิตัดมาสู่ประเทศชาติในที่สุด

ท่านที่ติดตามข่าวการฝึกอบรมในระยะนี้คงจะเห็นพ้องกันว่าขณะนั้นการฝึกอบรม
 เกิดขึ้นทุกหัวระแหงทุกกระทรวงทบวงกรม ไม่เฉพาะแต่ที่คณะรัฐประศาสนศาสตร์จัดทำขึ้น
 หรือให้ความช่วยเหลือเท่านั้น การฝึกอบรมเหล่านี้ย่อมนำมาซึ่งผลได้ไม่มากนักน้อยตามแต่
 ความสามารถของผู้จัดและผู้เข้าร่วมการฝึกซึ่งแน่แท้จะได้ผลดีเยี่ยมทุกครั้งทุกแห่งนั้นย่อม
 เป็นไปไม่ได้ แต่อย่างน้อยที่สุดการจัดการฝึกอบรมขึ้นในหน่วยงานราชการต่าง ๆ ก็เป็นการนำ
 ความรู้มาถ่มมือข้าราชการ จึงเป็นการง่ายที่จะฉวยโอกาสรับไว้และนำมาทดลองปฏิบัติซึ่ง
 ก็จะช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหารราชการให้ได้ดียิ่งขึ้น

การฝึกอบรมนอกจากที่ปฏิบัติกันอยู่ตามกระทรวงทบวงกรมแล้ว ในระยะนี้เท่าที่
 คณะรัฐประศาสนศาสตร์มีส่วนได้ร่วมทำอยู่ก็มีหลายชนิดหลายระดับ เช่น การพัฒนานัก

บริหารซึ่งได้นำข้าราชการชนอริขบตมาร่วมประชุมกันกว่า 80 คนและจะมีต่อไปอีก ในส่วนข้าราชการทำงานเฉพาะแขนงวิชาชีพที่จัดอบรมไปแล้วก็มีตัวอย่าง เช่น การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลโดยได้ร่วมมือกับสำนักงาน ก.พ. ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 250 คนทั้ง 12 ภาวะ นอกจากนั้นก็มี การประชุมอบรมทฤษฎี เจ้าหน้าที่ห้องสมุดและอื่น ๆ อีกมาก แม้แต่ในต่างจังหวัดเองการฝึกอบรมก็กำลังเป็นที่ได้รับความนิยมนั้นโดยทั่วไป เช่นที่จังหวัดน่านได้จัดให้มีการฝึกอบรมชนหัวหน้าหน่วยเมื่อปลายเดือนกันยายน ศกนี้

ในการฝึกอบรมเหล่านี้มีสิ่งที่น่าสนใจอย่างงอกออกอย่างหนึ่งก็คือ ความกระตือรือร้นนอกสนใจของบรรดาข้าราชการทั้งที่มีโอกาสได้รับการฝึกอบรมและที่ยังมิได้มีโอกาสอาจจะกล่าวได้ว่าจากประสบการณ์ที่ผ่านมานั้น ได้สังเกตเห็นว่าข้าราชการทุกคนมีความกระตือรือร้นอย่างแท้จริงที่จะปรับปรุงสมรรถภาพของการทำงาน ของตัวเองเพื่อที่จะได้มีโอกาสเลื่อนฐานะตำแหน่ง ความกระตือรือร้นนั้นเองที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็นนิมิตหมายอันดียิ่งแก่การบริหารราชการแผ่นดินไทย ทั้งนี้ก็เพราะเมื่อมีความสนใจใคร่รู้แล้วก็ย่อมมุ่งมั่นมานะที่จะเรียน เมื่อมีความมานะแล้วก็มีโอกาสได้รับความรู้ไปมากกว่าจะเรียนอย่างแค้น ๆ เสียไม่ได้

แต่มีข้อที่ควรสังวรณไว้ในการดัดท้ายก็คือว่าไม่จำเป็นที่ข้าราชการจะมีโอกาสได้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นจำนวนมาก และการฝึกอบรมนั้นจะมีสาระเนื้อหาเพียงใดก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดก็คือเหมือนว่าจะอยู่ที่ได้นำความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ นั้นไปทดลองใช้ในการปฏิบัติเพียงใดมากกว่า

เมื่อใดที่ศึกษาได้นำหลักวิชาและประสบการณ์ต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติราชการให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพเพิ่มพูนขึ้นแล้ว เมื่อนั้นแหละปรากฏการณ์ที่นับได้ว่าเป็นนิมิตหมายอันดีจะก่อให้เกิดมรรคผลขึ้นอย่างแท้จริง.

